RENAŞTEREA ROMÂNĂ

ZIAR NAŢIONAL-POPORAN-INDEPENDENT

Directori: V. Hotaru şi A. P. Bănuţ
Prim-redactor: I. U. Soricu
Administrator: I. Martin

Anul I. Sibiu, Marţi 17 Iunie 1919 Nr. 118

ABONAMENT:
pe un an . . . . . . 75 lei = 150 K
pe 1/2 an . . . . . . 38 lei = 76 K
pe 1/4 an . . . . . . 19 lei = 38 K
Numărul 60 fileri.

Presa la alţii şi la noi

— Mărturisirile „Patriei" —

Ziarul nostru a inzistat aproape
ic asupra rolului presei în orice
modern, fie el chiar puţin de-
crat. Dacă nu s'ar fi ştiut acest
u înainte de răsboiu din exem-
practice, oricine a privit frămân-
a grozavă a ultimilor 5 ani s'a
t convinge că prin campanii de
să sistematice şi cu metodă s'au
nut nu numai efecte de ordin
imental în diferitele ţări, ci s'au
t modificări radicale, s'au pro-
s curente cu rezultate practice,
u obţinut importante acte de gu-
nământ.

Nici nu este un mister pentru
obişnuiţi să privească lucrurile
deaproape că Anglia dacă a
ut să se menţie la înălţimea pe
re se găseşte în Concertul mon-
al, apoi în mare măsură o dato-
şte presei sale excelent organizate,
ă de care nu se alcătueşte însă
ci cel mai secundar proiect de lege
care înalţă şi coboară pe oa-
nii zilei fiindcă este o forţă mo-
atât ca valoare proprie cât şi
autoritatea morală ce i s'a dat
nu mai puţin de 5 decenii în-
ace de guvernanţi şi autorităţi. E
ral că o asemenea presă, consi-
rată a sta de-asupra guvernelor,
ri azi sunt la putere şi mâine nu,
continuitatea ei de acţiune în a-
aşi direcţie face de multe-ori, cu
sebire în chestiuni de reforme
rne mari şi importante şi în cre-
a de curente externe, mai multă
avă decât chiar capul genial al
Lloyd George, care tot numai
presă a ajuns să se validiteze.

Am inzistat asupra acestor lu-
ri de repetate-ori şi cu orice o-
ziune prielnică pentru a schimba
că se poate mentalitatea osificată a
ltora — concepţie tradiţională a
ientului — că presa este un ele-
nt neglijabil şi că nu există pentru
scop decât să supere pe unul şi
altul cu observaţiunile ei şi să
ure mai ştiu eu ce afaceri sau
njamente. Am inzistat şi vom mai
sista asupra acestora fiindcă mi-a
t dat să aud din gura unui se-
tar general de resort — prin ur-
re o persoană importantă în noua
stră organizare — *că nu citeşte*
re.

Orice occidental s'ar înspăimânta
o asemenea declaraţie şi s'ar
di la inconştienţă, ba chiar la
i mult...

Iată de ce dela început ne-a
tâmpinat din partea oficialităţii
astre de recentă dată, deci fără ex-
rienţă, de-oparte răceală şi indi-
renţă, iar de alta ostilitate şi rea-
inţă. Ne-am sbătut şi ne sbatem
să ţinem publicul în curent *cu*
le pe cari trebue neapărat să le ştie
ce cetăţean contribuabil despre treba-
le statului, lovindu-ne aproape pre-
tindeni de uşi zăvorîte, de mister,
acte publice pecetluite cu şapte
ceţi.

Astăzi vede oricine — chiar şi
icialitatea că ar fi fost aşa de bine
se publice listele acelora cari
primit din faimoasele permisuri
să se însărcineze o *comisiune* cu
cordarea lor — cum am accentuat
i de atâtea ori şi cum un şef de
sort ne şi promisese la început.
am fi ajuns să ne arestăm astăzi
bprefecţii şi cum se afirmă şi pe
ii fiindcă vorba „Patriei" „chiemaţi
ind a pune capacitatea lor de muncă
serviciul marei cauze naţionale,
uterea şi situaţia lor administrativă
folosesc în defavorul interesului
bştesc" şi „cari prin acte ruşinoase
u contribuit la semănarea nemulţu-
mirii generale (!) şi la discreditul
sicem discreditarea) Consiliului dirigent". Prin urmare dacă se dădea presei dintru început locul ce i se cuvine în viaţa oricărui stat — „nemulţumirea generală" poate că era mai mică şi nu se contribuia la discreditarea Consiliului dirigent

Cu toate că — târziu e drept — şi organul Consiliului dirigent a ajuns să recunoască *pe bază de de fapte* dreptatea afirmaţiunilor şi campania ce am dus-o, totuş la Alba Iulia s'a lucrat din nou cu uşile zăvorite la cea mai de căpetenie reformă a zilelor noastre, cu excluderea presei. O dare de seama sarbădă şi incoloră publicată la 10 zile după terminarea importantei consfătuiri, şi care nu spunea cele ce s'au discutat de fapt acolo, mărginindu se la osanale aduse câtorva din Consiliul dirigent — iată la ce se reduce de fapt pentru 14 milioane de români discuţia în jurul proiectului reformei agrare.

Nu cerem dela conducătorii noştri să aibă vederile largi, occidentale, ale unui Massaryk, doctor honoris causa al universităţilor din Londra şi Cambrigde, nu, nu suntem aşa de pretenţioşi. Suntem dispuşi să ţinem seama că suntem mai spre Orient decât Cehoslovacii şi că tradiţiile urîte ale stăpânirii de ieri ne mai apasă. — Dar prin sistemele ce se aplică să ne trezim în Teheran sau Aufganistan iar nu putem admite!

Faţă de starea de lucruri dela noi se potrivesc prea bine cuvintele „*Patriei*" care se răsbună, că „dela Abrud în sus reprezentantul ei a fost silit să cedeze locul său din automobil altor persoane", cu prilejul vizitei regale — la care „Renaşterea Română" „din neglijenţă" nici n'a fost invitată:

Un sentiment de nemulţumire pentru public, care aşteaptă informaţia presei, te cuprinde în faţa acestei desinteresări când ştii că în ţările apusene totul se face de mână cu presa"

O constată organul Consiliului dirigent!

Insemnări zilnice

„Deşteaptă-te Române"

Este imnul nostru naţional. Este cântecul de care se leagă toată frământarea naţională ardelenească dela 1848 şi până în ziua de azi. Este „răsunetul" nemuritorului Andreiu Murăşianu cântat pe o veche melodie românească, care — nu se poate preciza — dacă e populară, sau creată de-un autor necunoscut.

In tot cazul, melodia a fost fixată la Braşov şi e cunoscută întregei generaţii bătrâne în felul în care ardelenii au cântat o din bătrâni şi până mai ieri-alaltăeri

Este adevărat, că ea a trecut demult în Regat şi fraţii noştri liberi au adoptat-o. Incet-încet însă, melodia originală plină de o demnitate marţială, a fost falşificată de lăutarii din Ţară, cari conform temperamentului mai aprins al lor şi al meridionalilor de dincolo de Carpaţi o cântau mai repede, reliefând mai ales cele două silabe dela sfârşitul fiecărui vers, fapt care banaliza întreagă melodia.

A venit apoi fieiertatul Muzicescu schimbând arbitrar vechea melodie. Deci aveam acum două melodii, una originală cum se cântă în Ardeal şi alta cum o compusese Muzicescu. Fapt regretabil, dar puţin cunoscut pe-atunci.

Zilele trecute s'a întâmplat însă să apară o cărticică de cântece naţionale şi întrînsa dl Timoteiu Popovici dă tinerimii ardelene de pretutindenea un „Deşteaptă-te Române" a cărui melodie e după Muzicescu. Deci iacătă ne în mare încurcătură, căci vom putea azista la o serbare în care elevii din două şcoli să înceapă a cânta două feluri de imnuri naţionale, făcându-ne de râs în faţa azistenţei străine.

Acest lucru nu-l poate admite decât inconştienţa, lipsă de educaţie naţională, de tradiţie şi de bun simţ.

Facem apel la onoratul Consiliu dirigent, rugându-l stăruitor să binevoiască, a încredinţa pe maestrul nostru iubit George Dima, cu fixarea pe note a vechei şi frumoasei melodii a imnului nostru naţional, iar ministerul de culte să răspândească în toate şcolile ardeleneşti *acest* „Deşteaptă-te Române" mântuindu ne de ruşinea ce ne poate ajunge în aceste zile de glorie, de-a nu mai şti să ne cântăm nici imnul strămoşesc.

Credem, că nu vorbim în pustiu şi că glasul nostru va fi ascultat în interesul salvărei prestigiului nostru de popor de cultură.

Concertul Soţii Mărcuş - Crişan

Sâmbătă în 14 l. c. sibienii au avut din nou o seară dedicată cântecului, cu un program occidental, bogat, extrem de variat, şi cu cântăreţi la înălţimea exigenţelor. Au reapărut pe scenă vechii noştri cunoscuţi Mărcuş, Crişan şi alături de dânşii *dna Rita Mărcuş*, o noutate artistică pentru noi. Repet pentru noi, căci dna Mărcuş este o reputată cântăreaţă de operă care din primul moment a captivat publicul ce a acoperit-o cu un torent de aplause.

Apariţie modestă, fără pic de afectaţie caracteristică multor stele, dna Mărcuş este stăpână pe daruri vocale extraordinare. Un glas, care alături de limpezimea cristalină dispune de un registru extrem de rar la o femee — o soprană înaltă, care cântă cu acelaşi uşurinţă cele mai joase note ale altistei.

Nu mai puţin vrednică de admiraţie este şcoala desăvârşită de care dispune dna Mărcuş Incontestabil, o cântăreaţă de coloratură care s'a impus la noi dela prima păşire şi-al cărei debut a fost o consacrare definitivă.

— L'am revăzut şi auzit din nou pe *Ştefan Mărcuş* pe care legenda întâi îl îngropase, apoi îi luase glasul. După o pauză de peste 5 ani, care fără îndoială, ar fi fost păgubitoare fiecărui cântăreţ el a cântat cu forţă şi fineţe, cu toatecă căldura năbuşitoare din sală ameninţa să îmbrobodească vocile cântăreţilor. Bunăoară „Peste Vârfuri" mica capo d'operă a lui Dima a fost cântată cât se poate de frumos.

Neobositul nostru *Ionel Crişan* a cărui voce se pretează aşa de bine pentru concertul de cameră ne-a făcut o surpriză cu „Mia sposa sara la mia bandiera". In acest cântec italian care-i zace desăvârşit, Ionel Crişan a desfăşurat o putere şi o amploare, pe care nu bănuiam s'o aibă.

Duetele şi terţetele — când artiştii se cunosc de aproape şi se acomodează — sunt un deliciu artistic. De data asta, cântăreţii fiind vechi colegi de şcoală, atât în duetul din „Prodana nevěsta" şi „I pescatori di perle" dar mai ales în terţetul din „Trovatore" se contopeau în armonia care desfăta şi înălţa sufletele noastre în regiunea artei pure. *P.*

Fundaţiunea

pentru ajutorarea ziariştilor români din Ardeal

Dl I. Lepădatu publică darea de seamă a stărei fondurilor de care dispune fundaţia pentru ajutorarea ziariştilor români din Ardeal.

In ce priveşte încasările din anul trecut vedem cu mulţumire, că sporul realizat în mărirea fundaţiunii, e destul de însemnat. Publicul nostru ardelenesc — cu toate împrejurările dificile, prin cari am trecut — a dat un sprijin larg şi frumos

La *fondul general* s'au făcut contribuiri de 12763·75 coroane. Lista contribuirilor — cea mai mare parte rezultatul apelului din 3 Septemvrie 1918 al Epitropiei administrative — se poate vedea în alt loc al acestei publicaţiuni.

Institutele noastre financiare încă au urmat a contribui la *Fondul băncilor române* cu suma de 5520·— coroane. Cu aceste donaţiuni, fondul băncilor a ajuns la un capital de 19362·48 coroane, care sperăm, că în viitor să crească tot mai mult. Ne întemeiem speranţa pe sentimentul de jertfă al institutelor noastre, dintre cari unele au pus în vedere sume frumoase pentru viitor. Aşa de pildă, „Aurora" din Baia-mare a comunicat, că singură donează 10.000 coroane în rate anuale succesive.

Scoţând cheltuelile rezultă pentru fondul ziariştilor în anul trecut un spor de 85,882·48, coroane, cel mai mare, la care am ajuns, de când administrăm fundaţiunea ziariştilor noştri. Cu acest spor capitalul fundaţiunii la 31 Decemvrie 1918 a fost 228,623·19 coroane.

Indatoririle Germaniei

Paris. — Clauzele idemnităţilor datorite de Germania se menţin în întregime Cabinetul Berlin este autorizat numai a prezenta sugestiuni în ce priveşte modul de eliberare.

Comemorarea lui Eminescu

Ca şi comemorarea lui Alexandri, comemorarea lui Eminescu, pentru care ieri s'au organizat frumoasele serbări dela Cernăuţi, a trecut la noi absolut neobservată.

Se pare că un blestem ne leagă nu cumva să ne aducem aminte de cei ce ne-au iubit, de cei ce ne-au dorit, de cei ce au cultivat în suflete dorul de a ne vedea odată toţi la un loc, liberi de jugul strein, stăpâni pe destinele noastre.

O, lumea noastră idealizată de toţi cei sătui de rugina ce s'a aşezat pe suflete, lumea noastră ardelenească, dela care se aşteaptă regenerarea sentimentului naţional şi a întregei vieţi... Oficialitatea noastră n'a luat act nici de serbătorirea dela Iaşi a lui Alexandri, nici de cea dela Cernăuţi a lui Eminescu.

Şi doar nimenea n'a cântat mai frumos sufletul acestui Ardeal ca Eminescu, ca visătorul care, în patima lui pentru pământul lui Decebal, l-a colindat dela un capăt la altul. Ne gândim la căldura, la prinosul de admiraţie pe care l-a adus cel mai mare poet al nostru, crainicul prin care trecem în literatura universală, sufletului ardelenesc în Toma Nour din „Geniu Pustiu". Ne gândim la tot ce a gândit şi a scris el relativ la Ardeal.

Azi, când capitala Bucovinei îi sărbătoreşte amintirea, noi cei iubiţi de el stăm ca împietriţi. Pentru ori-ce ne găsim gata de a ne arăta entuziasmul. Azi tăcem, când este vorba atât de Alexandri, cât şi de Eminescu.

O explicare se impune. Şi numai una poate să fie. Entuziasta generaţie de după 1848, care în idealismul ei mergea până la absurd cu afirmarea latinităţei ei, cu mândria originei ei, cu înălţarea valorilor ei, a disparut. Cultura streină a pătruns tot mai mult la noi, făcând tot mai mari ravagii, înstreinând tot mai mult sufletele de cei ce au ridicat prin scrisul şi jertfa lor neamul acesta, făcându-l să fie respectat în faţa lumei.

Graţie influenţei şcoalei streine, s'a cetit tot mai puţin româneşte. Şi astăzi ni se dă dovada dureroasă a urmărei pe care cultura streină a avut-o la noi. Ce a fost pentru poporul german comemorarea lui Goethe şi Schiller ne aducem aminte. Şi roşim, văzând ce este la noi.

Şi cu atât mai mult ne închinăm în faţa dorobanţului liberator, care a adus pe baioneta lui vitează soarele redeşteptărei la adevărata vieaţă. Cine ştie unde am fi ajuns dacă gestul liberător al acestui dorobanţ — erou întârzia!

Gradul de cultură şi forţa de vieaţă a unui neam se vede din felul cum ştie să respecteze memoria celor ce şi-au închinat vieaţa luminărei acelui neam.

Recunoscători generozităţei cu care s'au mistuit luminând, ne închinăm înaintea sfintelor nume, cari acolo pe pământul Moldovei eroice, trezesc azi entuziasmul, mândrie şi încrederea în viitorul nostru.

Independenţa României

Ar fi un act de adâncă ingratitudine către strămoşii noştri, dacă ne-am închipui că cu noi să începe lumea în genere şi România în deosebi, că numai noi am fost capabili a avea instinctul neatârnării, când la dreptul vorbind, n'am făcut decât a menţinea cu mai mult ori mai puţin succes ceeace ei au câştigat, fie prin sângeroase lupte, fie prin desvoltarea unei isteţii extraordinare puse amândouă adeseori în serviciul acestei unice preocupaţiuni, a păstrării neamului şi ţării.

E drept că prezentul cu graiul lui viu, cu ambiţiile şi pretenţiile lui e un advocat foarte elocuent pentru meritele sale, fie reale fie închipuite, faţă cu meritele unui trecut, a cărui gură o astupă pământul. Şi cu toate acestea fostar fi cu putinţă de a vorbi chiar de neatârnarea Statului român, fără a sufla praful aşezat pe tractatele noastre vechi şi de pe cronicele noastre?

Şi ce străluciţi într'adevăr, ce neasemănat de mari sunt reprezentanţii din trecut ai neatârnărei Statelor române, faţă cu epoca noastră? Oare Mircea I, în cei 38 ani, Ştefan cel Mare în cei 46 de ani ai domniilor lor, au avut o altă preocupare decât neatârnarea ţării?

Mircea I. — Acest prototip luminos şi al artei războinice şi al celei diplomatice la români n'a gândit toată viaţa lui decât la menţinerea neatârnării.

O politică analoagă a contrapropunerii iscusite a puterilor creştine, a luptei directe cu Turcii a susţinut Ştefan cel Mare.

Din atitudinea acestor doi Domni se explică, cum de ţările noastre au putut să se închine puterei turceşti păstrându-şi cu toate acestea întreaga lor suveranitate înlăuntru şi în afară, cum s'au putut să se introducă în tractate de supunere proibiţiunea pentru mohamedani de-a se aşeza în ţară, cum s'a resfrânt până chiar asupra umbrelor de fanarioţi o rază din vechea neatârnare, căci şi aceştia îndrăzneau a se numi Domni din mila lui Dumnezeu, de şi erau numiţi şi scoşi prin firman, de şi să ştie că titlul „Dei gratia" nu se cuvine decât numai suveranilor.

Făcut-au bine, sau făcut-au rău cei mai mari doi domni ai noştri, preferind o supremaţie nominală turcească unei supremaţii reale creştine? Realitatea a dovedit că era tot ce puteau face mai bine. Toate, dar absolut toate statele dunărene au devenit paşalicuri. Marele regat al Ungariei a fost asemenea paşalic o sută de ani. Polonia a fost împărţită şi nu mai este azi, pe când vechile noastre tratate iscălite cu litere mari şi băţoase pe piele de viţel, au fost până ieri izvorul neatârnărei reale, izvorul din care au decurs actele succesive de emancipare de subt domnia turcească. Tudor se bazează pe ele, când cere dela Poartă reîntroducerea domniei naţionale şi divanurile adhoc, căci n'a găsit alte arme mai puternice înaintea areopagului Europei, decât tot pe acestea.

Aşa dar „independenţa" precum o numim noi astăzi, nu este un „copil găsit" fără căpăţie, ci un prinţ, care dormea cu sceptrul şi coroana alături Căzută în desnetudine prin necumpănitele acte ale lui Dimitrie Cantemir şi a generalului de cavalerie Toma Cantacuzino, neatârnarea noastră a fost pururea reală, ca drept pururea în vigoare, ca fapt ştirbit din când în când, nu prin alt drept, ci prin escese şi abuzuri de putere ale Turcilor. Şi, dacă ea a fost întunecată cam de o sută de ani, prin postomania fanariotă, tradiţia ei şi încercările de a o restitui n'au încetat nici când.

Tendinţele de a o păstra se ivesc cu mai multă putere în mişcarea dela 1848, şi culminează în 1859 prin alegerea lui Cuza Dorinţa divanurilor adhoc de a alege un principe dintr'o dinastie europeană nu se putu împlini de o cam dată, totuş a doua zi după încheerea tratatului dela Paris, şi în contra prescripţiunilor lui formale, am ales un singur domnitor pentru ambele ţări surori, câţi-va ani în urmă am realizat unirea prin conferenţa dela 1864. Fostul domn obţinu suveranitatea absolută în legislaţia internă şi în fine la 1866 obţinurăm şi recunoaşterea unei dinastii ereditare, toate acestea fără nici un sacrificiu, graţie numai încrederei ce am putut inspira marilor puteri, şi bunei voinţe, de care ne bucuram în faţa lor. Purtat de mişcare de a dreptul entuziastă, Cuza Vodă a devenit el însuşi principalul purtător al politicei esterioare, al politicei neatârnărei, având cea mai credincioasă şi mai neobosită mână de ajutor în C. Negri.

Toate atributele unei neatârnări reale s'au câştigat de către Vodă-Cuza, esceptând firma acestei realităţi. In faptă jurisdicţiunea consulară şi-a pierdut terenul subt domnia lui. Secularizarea averilor închinate s'a operat, deşi călugării greci se girau în supuşi ai puterei suverane, ai Porţei. S'a înfiinţat o armată relativ numeroasă şi completă, s'a proclamat neatârnarea bisericei naţionale pe baza vechilor drepturi ale metropoliei Moldovei şi Sucevei, vechii consuli deveniră de fapt miniştri diplomatici. Relaţiile internaţionale ale statului român erau încredinţate unui ministru al afacerilor esterioare în regulă.

Guvernele ce au venit în urma anului 1866, n'au avut altceva de câştigat decât firma, decât recunoaşterea unei neatârnări ce exista totdeauna şi care scădea numai când n'avea cine s'o menţie.

Nu este nici o îndoială că cumpărarea firmei (de neatârnare) a costat mai mult decât realitatea neatârnărei noastre, care nu ne-a costat nimic pe noi, dar cu atât mai mult pe strămoşi.

Mihail Eminescu

Doină

Pe drumul Simandului
Paşte calul Iancului.
Calul paşte şi nechiază,
Iancu doarme şi visează.
Calul se apropia
Şi din grai aşa grăia:
— Iancule, stăpânul meu,
Nu dormi aşa de greu,
Că vor veni Ungurii
Şi tu nici nu vei simţi!
Iancu iute se scula
Şi pe murg încăleca
Şi s'aşterne drumului
Ca şi peana vântului.

(Din colecţia de cântece populare a lui M. EMINESCU).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EGYETEMI KÖNYVTÁR

Prospect

Sub denumirea „Ardealul" se înfiinţează o societate pe acţiuni cu un capital cel puţin 2,000,000 coroane, împărţit în acţiuni nominative de câte 250 coroane acţiunea.

Sediul Societăţii este în Cluj, cu sucursale în oraşele principale din Ardeal şi părţile ungurene.

Durata Societăţii este nelimitată.

Scopul societăţii este a înfiinţa: Institute de arte grafice, Case de editură, Librării; Zincografii, Legătorii, Cartonage, Papetării, comerţ de ziaristică, Agenţii de informaţiuni telegrafice şi de publicitate, şi Fabrici de hârtie.

Societatea va fi condusă de un comitet de administraţie de cel puţin 7 şi cel mult 15 membri. Fundatorii îşi rezervă dreptul să numească pentru primul period de trei ani Consiliul de administraţie. De asemenea îşi rezervă dreptul selecţionării subscrierilor ce se ofer. Censorii vor fi aleşi de adunarea de constituire.

In adunările generale fiecare acţiune dă dreptul la un vot. Băncile şi societăţile anonime vor fi reprezentate la adunarea generală printr'un singur plenipotenţiat.

Acţiunile se pot subscrie în Sibiu: la Banca Centrală pentru industrie şi comerţ, la „Albina", la „Lumina" şi la ziarul „Patria"; în Cluj: la Banca „Economul" şi „Vatra"; în Arad la Banca „Victoria", în Orăştie la Banca „Ardeleana"; în Braşov: la filiala „Albina"; în Dej: la „Someşana"; în Oradea-mare: la „Bihoreana".

Terminul până când se primesc subscrierile de acţiuni este de 1 Iulie 1919.

La subscriere se plăteşte 30% din capitalul subscris şi câte 20 coroane cheltueli de fondare. Restul de 70% se va achita în două rate şi anume la 1 Septemvrie 1919 şi la 1 Ianuarie 1920.

Fondatorii garantează solidar pentru sumele vărsate, până la adunarea de constituire, care se va ţinea cel mai târziu până la 15 Iulie 1919, şi care va fixa capitalul social, ţinând seamă de subscrierile ce se vor face.

Sibiiu, 10 Iunie 1919.

Fundatorii:

Oct. C. Tăslăuanu,
director general al Societăţii »Luceafărul«.

Ioan I. Lăpedatu,
directorul »Băncii generale de asigurare«, secretarul general al Resortului de finanţe.

Inginer Victor Blăşianu,
director general al minelor de cărbuni şi fier.

Vasile C. Osvadă,
secretar general al Resortului de agricultură.

Ionel Comşa,
secretar general al Resortului de comerţ.

Ing. Vidrighin,
directorul Băncii centrale pentru industrie şi comerţ.

Dr. Tiberiu Brediceanu,
dir. de bancă, directorul secţiei artelor frumoase.

Gavril Precup,
profesor, directorul învăţământului secundar.

Dr. Ioan Mateiu,
directorul învăţământului primar.

Victor Stanciu,
profesor, directorul învăţământului profesional.

Nicolae Ivan,
asesor consistorial.

Dr. Sextil Puşcariu,
profesor universitar.

Ioan Moţa,
preot, directorul ziarului »Libertatea«.

Ioan Agârbiceanu,
preot, directorul ziarului »Patria«.

Dr. Silviu Dragomir,
profesor, şeful Biroului presei.

Dr. Sebastian Bornemisa,
profesor, şef-redactor al ziarului »Patria«.

Dr. Ioan Lupaş,
protopop, secretar general al Resortului cultelor.

Dr. Onisifor Ghibu,
profesor, secretar general al Resortului de instrucţie.

Dr. Elie Dăianu,
protopop.

Dr. Victor Onişor,
advocat, secretar general al Resortului de interne.

Alexandru Ciura,
profesor, directorul ziarului »Unirea«.

Aurel P. Bănuţ,
director al ziarului »Renaşterea Română«.

I. U. Soricu,
profesor, şef-redactorul ziarului »Renaşterea Română«.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O zi de sărbătoare în Munţii-Apuseni

Bătrânii îşi mai amintesc, când împăratul Franz Iosef a cercetat munţii noştri. E mult de-atunci. Venea ghemuit în sania sa împărătească, învăluit cu bunzi de piei de lup. Nu-l interesa poporul, care nici nu-l aştepta. Trecea în goana cailor, pe ghiaţa cea groasă şi verzuie a râului Arieş. Nu s'au ridicat arcuri de triumf, căci nu era inimă din inima moţului şi a românului. Nu venea să-l vadă şi să-l cunoască. Se ducea la „Craiul munţilor" să-l mângâe, să se scuze, că nu s'a ţinut de cuvânt. Iar Craiul munţilor i-a dat un răspuns cum numai românul ştie să dea: Un mincinos cu un nebun, nu poate sta de vorbă.

Aşa e povestea din bătrâni. Noi nu l-am văzut, nu l-am cunoscut. Nici n'aveam lipsă, nu era al nostru. Era al Ungurilor şi al Habsburgilor.

Noi aveam altul în sufletele noastre. Deşi nu l-am văzut, l-am cunoscut. Aşteptam momentul să sosească să-l strigăm Trăiască, să-i jurăm credinţă.

Iată, în fine trecând şi el Carpaţii.

Cu sete cetim programul călătoriei Sale. O bucurie de nedescris, soră cu nebunia, ne umple inimile, când ştim că are să treacă şi prin satul nostru.

Eram decişi, ca în cazul când nu se va opri la noi, să-i baricadăm drumul, să-L oprim, să-L putem vedea şi admira şi să-I zicem: Tu eşti al nostru pe veci!

Ne punem deci pe lucru. Romanizăm satul: Ştergând urmele imperialismului unguresc. Şoseaua cea de cinci ani lăsată în gura păraelor furioasă, se tocmeşte, pe marginile ei creşte pădurice tinără de brad, fag şi mestacăn. Porţile triumfale să întrec în înălţime şi decor. Inscripţiile se perândează dintr'un sat într'altul. Toată Valea-Arieşului, codrii şi oamenii înbracă haină de sărbătoare. Şi paserile îşi schimbă penele şi cântă mai frumos de voe bună, de jale-or cântat destul. Ciobăniţele cu părul băl şi faţa rumenă, pârlită de soare şi asprită de vânturile de pe culme, coboară cu turma spre drum. Vreau să vadă şi ele pe Regele şi Zîna din poveşti.

In turnul bisericii un om stă de pază. Când zăreşte 'n depărtare automobilele regeşti, vesteşte prin trasul clopotelor apropierea celui mai mare Domn pe pământ al românului. O bucurie împreunată cu o satisfacţie sufletească simţim fiecare în noi, că bunul Dumnezeu ne-a învrednicit să-l vedem pe cel mai mare Român, pe înfăptuitorul visului nostru, şi a Marelui Mihai.

Măreţ se 'nalţă poarta de triumf între cele două Sălciui cu inscripţia „Dumnezeu cu voi — şi noi toţi cu voi", iar coroana României, incunjurată de-o cunună de brad, încoronează cele două chipuri ale Marilor oaspeţi.

Femeile aşezate în şir pe marginea din dreapta a drumului, e o pădure de mesteacăn, a cărei frunză se adie la cea mai mică boare. Iar trunchiul lui drept şi svelt e acoperit cu cel mai curat port românesc din ţinutul acesta. In faţa lor stau brazii ninşi cu ţundre albe, iar la spatele lor mândri călăreţi şi călăreţe din Ponor.

Inaintea porţii aşteaptă oratorul nostru, cu lungile sale reverenzi. Lângă el o rouă a dimineţii, cu alte opt virgine, aşteaptă să ureze bun sosit Reginei. Un dar ţin pe braţe, darul Reginei: Un costum naţional.

Clopotele sună, un murmur trece din buze 'n buze steagurile fâlfâe făloase spre cer. Sgomotul automobilelor să desface din vântul slab al lunei Mai. Cel dintâi se apropie. E automobilul prefectului, care ne spune că 'n urma lui sosesc M. M. L. L. Regele şi Regina.

Iată-l Automobilul se opreşte sub poarta triumfală.

„Trăiască Regele şi Regina"! răsună din câteva mii de piepturi. Părintele Vasinca în cuvinte pline de bucurie urează bun sosit Suveranilor, căreia Majestatea sa îi mulţumeşte foarte călduros coboară din automobil şi s'amestecă între popor. Costumul şi buchetul de flori pregătit ca dar „Mamei noastre" e predat şi ca semn de mulţumire şi Ea coboară, se duce între femei, vorbeşte cu ele, sărută pruncii, împarte ilustrate. In câteva clipe dispare înălţimea socială dintre Suverani şi popor. S'au contopit: un trup şi un suflet. La început femeile ezitau să se apropie de cea dintâi dintre femei, la urmă nu ştiau cum s'ajungă să-l sărute mâna, ori haina de Domniţă.

Generalii împărţiau bomboane şi ţigarete, iar 2 fotografişti se foloseau de ocazie, să eternizeze Suveranii în mijlocul nostru.

După 30 minute Suveranii se urcă în automobil şi strigătele noastre „Să trăiască" îi urmăresc până ce se pierd prin aleiul pregătit anume. Au plecat dintre noi afundându-se tot mai adânc în inima munţilor lui Iancu. Noi am rămas cuceriţi pentru stâlpii tronului şi cu speranţa de a-l mai vedea în mijlocul nostru. Să dea Domnul de sus să-l vedem mulţi ani în fruntea noastră.

M.

Informaţiuni

— ***Informaţia de mai jos, publicată în numărul nostru din 14 l. c. priveşte numai teritoriul Jugoslaviei şi nici decât ţara noastră, deci facem cuvenita rectificare, ca publicul nostru să nu fie indus în eroare. În înţelesul ordonanţei ministrului de finanţe să îndatoresc cetăţenii de a primi până la alte dispoziţii ca banii legali, bancnotele jumătate albe de 25 şi 200 cor. şi cele de 20 cor. ediţia a doua. Cine nu se supune acestei ordonanţe va fi pedepsit cu închisoare până la 3 luni şi amendă cu 2000 cor. Autorităţile sunt îndrumate de a executa această ordonanţă cu cea mai mare rigoare.***

*

— Din cauza lipsei de hârtie, până la sosirea noului transport ne vedem nevoiţi a apare în formatul redus de astăzi. Sperăm că în câteva zile vom putea reveni la formatul nostru obişnuit.

*

— „Idea Nazionale" anunţă că Gabrielle D'Annunzio, care primise ordinul de a se prezenta la câmpul de aviaţie de unde a făcut parte tot timpul campaniei, a cerut să fie scutit de mobilizare, în baza dreptului ce-i conferă, calitatea lui de angajat voluntar şi mai ales cel de mutilat de răsboiu. Se ştie că în timpul unui rând de avioane, D'Annunzio a pierdut un ochiu.

*

— Dnul director financiar Ţipu din Braşov a intervenit şi a obţinut să fie numit fostul maior austro-ungar Heiderer cu o diurnă de 40 coroane pe zi în comisiunea de stampilare a coroanelor. Dl Ţipu a mai numit funcţionar financiar pe ungurul Fialla, nepot după soţia dsale, un om care n'a depus jurământul. Mai este iarăşi adevărat că trei funcţionari financiari, cari au refuzat jurământul, acum patru luni, locuesc în clădirea fiscală prin toleranţa dlui director, pe când funcţionarii români, nou numiţi, trebuie să locuiască în oraş.

*

— Ziarul „Pravo Lidu" din Praga, scrie că nu se va mai face mobilizare generală, trupele concentrate fiind suficiente pentru respingerea ungurilor.

*

— Femeile din Cehoslovacia s'au adresat telegrafic conferinţei de pace cerând scut împotriva bestialităţilor maghiarilor, cari ucid prizonierii şi răniţii, omorând femei şi copii.

*

— Asociaţia corpului didactic din Chişinău a înfiinţat secţia locală a ligei culturale a românilor în seara de 11 Iunie.

*

— Guvernul cehoslovac în urma stări de războiu a suspendat garanţiile constituţionale privitoare la dreptul de întrunire, a secretului, epistolar, a libertăţii de presă, a inviolabilităţii domiciliului punând în vigoare legile de războiu.

*

— Dl dr. Ioan Nistor ministrul delegat al administraţiei Bucovinei a fost autorizat să contracteze, prin subscripţiune publică, pe teritorul Bucovinei, un împrumut ilimitat în bonuri de tezaur 5% al pari, în coroane, rambursabil la 1 Februarie 1923. Ca şi împrumutul naţional ardelenesc, acest împrumut este garantat de guvernul regal român.

*

— Consiliul Dirigent, Resortul pentru agricultură şi comerţ din Sibiu a numit pentru Ardeal membri ai comisiunii pentru alcătuirea unui cod al cooperaţiei pe dnii Vasile C. Osvadă, secretar general al resortului agriculturii, şi pe dl Iuliu Enescu, directorul revistei „Viaţa Cooperativă" şi a „Tipografiei Cooperaţiei Româneşti" din Bucureşti.

*

— Greva dela uzinele de gaz şi electricitate şi a funcţionarilor C. F. R. a încetat. — Acordul între minister, mehanici şi lucrătorii din atelierele c. f. r. a fost stabilit. Cerinţele funcţionarilor s'au îndeplinit. Cu ziua de 15 Iunie a început circulaţia.

*

— Congresul asociaţiunei generale a medicilor a avut loc în ziua de 15 Iunie c. la orele 2 p. m. în sala Teatrului Naţional. Pe lângă chestiunile profesionale, s'a discutat marea problemă a protecţiunei copiilor, care interesează pe orice bun român.

*

— „Românul" din Arad scrie u toarele:

Biroul de presă Jugoslav din şoara anunţă că în acel oraş s'a Luni o adunare de protestare a sâ în care s'a luat atitudine împotriva pirţiilor româneşti la Bănat" şi s' mit o moţiune, prin care se cere g nului jugoslav ca să ia atitudine ne în conferinţa de pace, iar în caz c să nu semneze pacea.

Regentului Alexandru i s'a tri telegramă, cerându-i să nu permită gerea trupelor sârbeşti din Timişoar dacă e nevoe să împiedece aceast armele.

Sârbii îşi motivează cererea lo faptul că Timişoara e un centru strial, iar Sârbia care a suferit în ră are nevoe de acest oraş, sârbii ne industrie.

Adunarea din Timişoara arată mai netemeinicia argumentelor sârb confirmă în totul drepturile rom asupra Bănatului.

Astăzi, faţă de protestările ro lor, în adunarea dela Timişoara, ei meninţat că vor lua armele şi vor contra noastră. De fapt şi luptă, c vadă cele petrecute în Bănat faţă populaţiune ce nu se poate apăra. noi aşteptăm rezultatele conferinţei Paris, care acum a început a se conv de dreptatea cauzei noastre.

Ultima oră

Plecarea lui Orlando

Paris. — Cei patru ne mai av decisii importante de luat, Orlando a pl la Roma. Camera va fi convocată la Iunie asupra insuccesului revendică italiene. Orice transacţie imposibilă. aranjament elaborat de House şi Tar şi admis de Italia a fost respins de ju slavi. Italia va cere executarea tratat dela Londra.

Polonii în Galiţia

Kurier Polski scrie că consiliul patru a dat Poloniei mână liberă în liţia orientală. Comandamentul polon dat comandamentului german un ulti în care pretinde evacuarea momen a oraşelor Kovno şi S(?) şi să retragă pe frontiera de odinioară g mano-rusă. Germanii au promis că satistisface.

Ucrainienii cer armistiţiu

La Cracovia a sosit din partea ucr nienilor generalul Haller cu deleg ucraineni pentru începerea tratativelor armistiţiu.

Basarabenii pentru Banat

Chişineu. — Adunări naţio împotriva sfâşierii Banatului au avut ieri în Basarabia foarte numeroase. Orhei, Nemţeşti şi Soroca peste 30 persoane au iscălit moţiunea afară Chişineu (partidul ţărănesc, universita populară şi centrul studenţesc), Cahul, Nisporeni şi Bănceşti. In T rino colonia germană a organizat s şi un mare banchet în onoarea R roşiori.

Pentru integritatia Germaniei

Berlin, — In şedinţa de Sâmbă a Reichstagului, s'a discutat chestiun înfiinţării republicei renane. Toţi orato indiferenţi de partidele care le repreze tau, au protestat împotriva deslipir teritoriilor rinului de imperului germa şi de regatul prusiei. Şi oratorul social ştilor independenţi a arătat acest lucr declarând că muncitorii condamnă ori tendinţă separatistă.

Cenzurat: A. P. Bănuţ

Tabloul II

al elevilor şi elevelor primiţi la cursul pregătitor de învăţători ajutători, case s'a început la 15 Iunie 1919 în Sălişte.

Ioan Bocşanu
Rozalia Balog
Eliza Bordea
Ioan Brădeanu
Aloisiu Brumat
Ilie Bunea

Constantin Căldare
Gheorghe Cernea
Coriolan Coardoş
Virgil Ciungan
Eugenia Cioran
Minerva Criştiu
Otilia Cibu
Ioan Cotor

Ilie David
Cornel Dineti

Victor Fărcaşiu
Gavril Făssie
Ioan Frâcia
Maria Flucuş
Augustin Fekete

Marioara Hamsea
Felicia Hobian

Petru Gall
Otilia Gorgan
Cornelia Guşan
Avram Glidan

Mărioara Kis
Victoria Klingeis

Aurel Iencea
Virginia Ilieş

Dobriţa Jurcoi

Eugenia Langa
Maria Lăpădat
Otilia Lăpădat
Alexandru Lupulescu

Elena Mafteiu
Maria Mafteiu
Marioara Maniu
Mihailă Malinaş
Aurelia Marga
Mărioara Milea
Iosif Mogoş
Corneliu Moldovan
Alexandru Monje
Eugenia Morariu
Ioan Miheţiu
Ioan Muntean
Valeria Mutaşcu

Traian Horea Neagu
Alexandru Negrea
Mihail Nistor
Gheorghe Nemeşiu

Victoria Olarescu n. Iubaşi
Iuliu Oprea
Aurel Oniga
Ioan Oancea

Viorica Papp
Ana Pandrea
Valeria Purşa

Maria Paul
Niculae Pavel
Maria Peligrad
Elena Popoviciu
Valeria Popoviciu
Aurelia Pop
Ioan Pridon
Aurelia Păcurariu
Elvira Pop

Vasile Radu
Maria Recean
Elena Relea

Ioan Salomie
Emilian Sava
Rea Silvia Secoşan
Aurelia Sechinţean
Anghelina Serban
Maria Şofariu
Valeria Stanciu
Maria Şerban
Lucreţia Ştirban
Valeria Sucaciu
Olimpia Şurariu
Sinefta Suciu
Eugenia Stan

Laura Teglariu
Aurora Tripşa
Eleonora Ţintea

Elvira Vancea
Veturia Vancea
Eliza Vlad
Niculae Vlad
Maria Vidrighinescu
Alexă Velcelean.

Avizi

Reîntors din călătorie aduc la cunoştinţa On. Pudlic, că mi-am asortat din nou magazinul meu cu

205 1—5

mărfuri de manufactură

provenientă engl. şi frenceză şi anume: Stofe pentru dame (gabardine), Stofe de aţă, Catifea, Chifon, Jerj america, Cretton Zephir, Batist, Creppon, Ocford, Cloth, Saten, Panama, Ciorapi de toate mărimile, Batiste, Aţă de cusut, precum şi alte multe articole.

Preţul foarte convenabile

Magazinul JANCOVICI, Piaţa Huet 6. (Colţul fostului Grandmagazin).

Banca centrală pentru industrie şi comerţ s. p. a., Sibiiu,

dispune de un cvant mai mare de

296 3—3

mărfuri coloniale, manufactură şi textile

Ofertele de cumpărare sunt a se adresa Sibiiu, strada Cisnădiei 7 II.

COMERCIANŢI DIN PROVINCIE

se pot aproviziona cu toate articolele de:

283 4—6

Librărie, Papetărie, Mărunţişuri, Jucării, Tablouri, Cărţi poştale ilustrate şi Marchitănie

Cu cele mai ieftine preţuri. — Vânzarea numai en gros la Depozitul

R. O. DAVID & M. ŞARAGA

Bucureşti, strada Gabroveni Nr. 4.

Redacţia strada [illegible] Nr. 10. — Telefon Nr. 174. — Administraţia strada [illegible] (Quergasse) 11. — Telefon Nr. 184. Fondatori: V. [illegible] I. [illegible] Tiparul Tipografiei W. Krafft